

Innhold

Introduksjon til bokserien	11
Innledning.....	17
<i>Kapittel 1</i>	
En helhetlig tilnærming	21
Forutsetninger for et trygt og godt miljø	22
Flere nivåer i skolemiljørarbeidet.....	23
Et felles kunnskapsgrunnlag	24
Oppsummering med refleksjonsoppgaver.....	28
<i>Kapittel 2</i>	
En viktig arena.....	31
SFO – en viktig arena i samfunnet.....	31
SFO – en viktig arena i skolen.....	32
SFO – en viktig arena i barns liv.....	37
Oppsummering med refleksjonsoppgaver.....	38
<i>Kapittel 3</i>	
SFO kan fremme barns helse, inkludering, trivsel og læring	41
SFO og vennskap.....	42
Vennskap er godt i seg selv	43
Vennskap lindrer og beskytter	43
Vennskap fremmer læring.....	43
Støtte til utvikling av vennskap mellom barn	44
Voksne er rollemodeller	45
Inkludering og inkluderende aktiviteter	45
Veileddning i sosial kompetanse.....	46
Mestring og livsmestring på SFO	46
Mestring og stress.....	48
Sosial støtte	48

INNHOLD

SFO kan fremme læring.....	49
Oppsummering med refleksjonsoppgaver.....	51
<i>Kapittel 4</i>	
Årsaker til at barn ikke har det trygt og godt på SFO	53
Hva var det som skjedde nå?.....	54
Negative hendelser	55
Mobbing	56
Hvordan barnas digitale liv påvirker om det oppleves trygt og godt på SFO.....	64
Barn i sårbare situasjoner.....	66
Ny på SFO.....	66
Erfaringer fra barnehagen.....	68
Den frie leken	69
Individuelle egenskaper	70
En trygg og god SFO-ansatt.....	71
En omsorgsfull og trygg omsorgsperson	75
En voksen med forventninger.....	76
Voksne som krenker barn.....	77
Risikofaktorer	78
Konsekvenser	79
Forebyggende tiltak	79
Oppsummering med refleksjonsoppgaver.....	81
<i>Kapittel 5</i>	
Regler for et trygt og godt skolemiljø	83
Å fremme helse, inkludering, trivsel og læring.....	86
Forebygging og nulltoleranse.....	87
Problemløsning	91
Å følge med	94
Hvordan skal de voksne følge med?	96
Å gripe inn.....	97
Sikre og usikre observasjoner	97
Hvordan gripe inn?	98
Å melde fra.....	99
Å undersøke	101
SFOs rolle i undersøkelsesfasen.....	102

Å sette inn tiltak	103
Tiltak for å stoppe mobbing.....	103
Tiltak mot mobbing på gruppennivå.....	105
Elevens stemme og elevens beste	106
Oppsummering med refleksjonsoppgaver.....	107
<i>Kapittel 6</i>	
Det viktige samarbeidet	109
Samarbeid med foresatte.....	111
Samarbeid med barnehagen.....	113
Samarbeid med skolen	115
Samarbeid med skoleledelsen.....	116
Samarbeid med lærere	116
Samarbeid med lokalmiljøet	118
Oppsummering med refleksjonsoppgaver.....	119
<i>Kapittel 7</i>	
En sammenfatning.....	121
Litteraturliste	125